

สัมพันธ์มิตรไทย-จีน : สิบห้าปีแห่งมิตรภาพ

พ.ศ. 2518-2533

จุลชีพ ชินวรรณ

ประเทศไทยและประเทศจีนได้มีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดมาตั้งแต่สมัยโบราณ คนไทยและคนจีนได้เดินทางไปมาหาสู่ ติดต่อกันขายและแลกเปลี่ยนผลสมภพกลั่นทางวัฒนธรรมมาหลายร้อยปี สายสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมนี้ทำให้ความรู้สึกระหว่างคนไทยและคนจีนใกล้ชิดกันประดุจญาติพี่น้องอันสนิท แม้ว่าบางครั้งอาจมีการกระทบกระทั่งไม่เข้าใจกัน หรือห่างเหินกันบ้างก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจีนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ใน พ.ศ. 2492 รัฐบาลไทยในขณะนั้นไม่ยอมรับ รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ด้วยความหวาดระแวงอุดมการณ์คอมมิวนิสต์และห่วงเกรงว่า จีนจะเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของไทย ผู้นำของไทยหลายคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายทหาร มองจีนด้วยความไม่ไว้วางใจ เพราะเชื่อว่าจีนได้ให้การสนับสนุนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ความหวาดระแวง

ดังกล่าวทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนตึงเครียด จนกระทั่งในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันอย่างเป็นทางการ

นับตั้งแต่นั้นมาจนถึง พ.ศ. 2533 ในปัจจุบัน เป็นเวลา 15 ปีแล้ว สัมพันธไมตรีไทย-จีน ได้ทวีความใกล้ชิดสนิทสนมและมีความไว้วางใจต่อกัน อีกทั้งยังเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน บทความนี้เขียนขึ้นในวโรกาสครบรอบ 15 ปี ของความสัมพันธ์ไทย-จีน โดยจะเสนอการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยและการดำเนินการที่นำไปสู่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยและจีน เมื่อ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 และพัฒนาการของความสัมพันธ์ไทย-จีนตลอด 15 ปีที่ผ่านมา ระหว่าง พ.ศ. 2518 จนถึง พ.ศ. 2533 ในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

จากศัตรูมาสู่มิตร : การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับจีน 1 กรกฎาคม 2518

การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 นับเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการยุติความเป็นศัตรูระหว่างกันที่มีมาเป็นเวลาเกือบ 30 ปี นับตั้งแต่จีนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ใน พ.ศ. 2492

ในการทำความเข้าใจการสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในครั้งนี้ เราต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น *ปัจจัยภายนอก* อันหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคโดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ *ปัจจัยภายใน* อันหมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในของประเทศไทยและของสาธารณรัฐประชาชนจีนเอง

การเปลี่ยนแปลงในระดับโลกที่สำคัญ คือ *การเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์สามเส้าระหว่างมหาอำนาจทั้งสาม* คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเคยเป็นสหอยร่วมอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ที่ใกล้ชิดกับสหภาพโซเวียต ต่อมาได้ขัดแย้งกันทั้งใน ด้านอุดมการณ์และผลประโยชน์ ความขัดแย้งดังกล่าวได้ทวีความรุนแรง

จนถึงขั้นปะทะกันด้วยกำลังที่บริเวณพรมแดนจีน-โซเวียต แถบแม่น้ำอุสซูรี (Ussuri River) ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2512 ประกอบกับสหภาพโซเวียตมีกำลังทหารกว่า 40 กองพลเรียงรายตามพรมแดนที่ติดต่อกับจีน ทำให้จีนหวาดระแวงและหวั่นเกรงภัยคุกคามจากสหภาพโซเวียต ความหวาดระแวงนี้เองทำให้จีนปรับความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกาให้กลับสู่สภาพปกติ (normalization) เพื่อสร้างดุลอำนาจและให้สหรัฐอเมริกาคานอำนาจกับสหภาพโซเวียต จีนได้เชิญประธานาธิบดีนิกสันแห่งสหรัฐอเมริกาไปเยือนจีน เพื่อเจรจาจนนำไปสู่ *แถลงการณ์ร่วมเซี่ยงไฮ้* ระหว่างประธานาธิบดีนิกสัน และนายกรัฐมนตรีโจวเอินไหลในพ.ศ. 2515 ซึ่งได้ส่งผลสะท้อนต่อการเมืองทั้งระดับโลกและระดับภูมิภาค การปรับความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกาซึ่งเคยเป็นศัตรูกันมาช้านานนี้ เป็นเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองของโลก และส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ รวมกับประเทศไทยด้วย

ส่วนการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ การลดลงของอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สหรัฐอเมริกาเริ่มถอนทหารออกจากภูมิภาคนี้ เมื่อนายริชาร์ด นิกสัน ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐ ใน พ.ศ. 2512 และประกาศเจตนารมณ์ที่จะถอน

ตัวออกจากเวียดนาม ในหลักการนิกสัน (Nixon Doctrine) ต่อมาเมื่อสงครามเวียดนามได้ยุติลง ในพ.ศ. 2518 สหรัฐอเมริกาได้ลดบทบาทในภูมิภาคนี้และความสนใจของสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ ส่งผลให้ไทยต้องปรับนโยบายต่างประเทศ

ปัจจัยภายนอกที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ชัยชนะของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในอินโดจีนหลังจากที่ทำสงครามมาช้านาน คอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือก็สามารถยึดเวียดนามใต้สำเร็จในเดือน เมษายน พ.ศ. 2518 และเขมรคอมมิวนิสต์หรือเขมรแดงก็ยึดกัมพูชาได้ ในเดือนเมษายน 2518 และในปลายปี 2518 นั้นเอง ขบวนการประเทศลาวก็ได้อำนาจสมบูรณ์ในลาว การเปลี่ยนแปลงในอินโดจีนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในลาวและกัมพูชา ทำให้ไทยขาดรัฐกั้นชนต้องเผชิญกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอุดมการณ์และระบบการเมืองและเศรษฐกิจที่แตกต่างกันเป็นครั้งแรก

นอกจากปัจจัยภายนอกดังกล่าว *การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายใน* ของสาธารณรัฐประชาชนจีนก็มีความสำคัญยิ่ง ภายหลังจากความวุ่นวายปั่นป่วนในการปฏิวัติทางวัฒนธรรม ระหว่างพ.ศ. 2508-2512 ได้สิ้นสุดลง และการเสียชีวิตของนายพลหลินเปียวใน พ.ศ. 2514 กลุ่มผู้นำพลเรือนฮวู่ไฮ ซึ่งนำโดยโจวเอินไหลและเติ้งเสี่ยวผิง ได้ดำเนิน

นโยบายที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนให้ก้าวหน้าทันสมัย และพยายามสร้างแนวร่วมกับประเทศต่าง ๆ เพื่อต่อต้านการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียต จีนได้ให้ความสำคัญแก่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ และต้องการผูกมิตรและสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในของประเทศไทยในระยะหลังพ.ศ. 2516 ได้ส่งผลกระทบต่อการปรับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน การที่นักศึกษา ปัญญาชนและประชาชนได้วิพากษ์ในการเรียกร้องการปกครองแบบประชาธิปไตยจนก่อให้เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ส่งผลให้ผู้นำทางการเมืองของไทยที่เป็นทหารและครองอำนาจมาช้านานต้องหมดอำนาจลงและลี้ภัยออกนอกประเทศนำไปสู่การเลือกตั้งและมีรัฐบาลตามระบอบประชาธิปไตย บทบาทและอำนาจของทหารได้ถูกจำกัดลงชั่วคราว รัฐบาลพลเรือนที่ได้รับการเลือกตั้งสามารถดำเนินการปรับนโยบายต่างประเทศให้ยืดหยุ่นอย่างทันที่ โดยได้รับการสนับสนุนจากนักศึกษาและประชาชน เพื่อให้ไทยต่างประเทศไทยมีความคล่องตัว และสอดคล้องกับสถานการณ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

การปรับนโยบายต่างประเทศของไทยต่อจีน ได้เริ่มขึ้นตั้งแต่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติใน พ.ศ. 2514 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสหรัฐอเมริกาได้เริ่มปรับความสัมพันธ์ให้กับสู่สภาพปกติ (normalization) กับสาธารณรัฐประชาชนจีนใน พ.ศ. 2515 ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐมนตรีต่างประเทศสมัยนั้น ดร. ถนัด คอมันตร์ ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวสหรัฐอเมริกาในเดือนมกราคม พ.ศ. 2514 ว่าไทยต้องการอยู่ร่วมกันโดยสันติกับสาธารณรัฐประชาชนจีน อีกทั้งยังยินดีจะเปิดการค้ากับจีนต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2514 ดร. ถนัด คอมันตร์ ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนไทยได้แถลงต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่ สหประชาชาติ ยอมรับว่าการที่สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นตัวแทนในสหประชาชาติ น่าจะช่วยให้เกิดลู่ทางในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศโดยสันติ นอกจากนั้น ดร. ถนัด คอมันตร์ ยังมีคำสั่งให้ผู้แทนถาวรของไทยที่สหประชาชาติ เริ่มการติดต่อกับผู้แทนของจีน อย่างไม่เป็นทางการในด้านสังคม และในเรื่องของสหประชาชาติทั่ว ๆ ไป เพื่อเป็นพื้นฐานเตรียมการที่จะเจรจาในเวลาต่อมา

ในขณะเดียวกัน ผู้นำทางทหารของไทยตระหนักดีว่าการที่ไทยจะดำเนินนโยบายเป็นศัตรูกับสาธารณรัฐประชาชนจีนตามลำพังนั้น

คงไม่เป็นผลดีต่อประเทศชาติ จึงได้เริ่มดำเนินการติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในระดับประชาชนโดยใช้กีฬาเป็นสื่อ ผู้นำทางทหารของไทยได้ส่งคณะนักบิงปองไทยไปแข่งขันชิงชนะเลิศแห่งเอเชียตามคำเชิญสหภาพบิงปองแห่งเอเชีย ระหว่างวันที่ 30 สิงหาคม ถึง 7 กันยายน พ.ศ. 2515 โดยมี พล.ต.ท. ชุมพล โลหะชาละ เป็นหัวหน้าคณะ และนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ เป็นที่ปรึกษา นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ นั้นได้มีโอกาสเข้าพบโจว เอินไหล นายกรัฐมนตรีจีน และได้หยั่งดูท่าทีของจีนเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เช่น การค้าขายระหว่างกัน ปัญหาคนจีนสองสัญชาติปัญหาที่จีนให้การสนับสนุนแก่ผู้ก่อการร้ายในไทย ปัญหาได้หวัน เป็นต้น ผู้นำจีนได้แสดงท่าทีที่จีนต้องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และยินดีค้าขายกับไทย ส่วนการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตนั้น สาธารณรัฐประชาชนจีนมีเงื่อนไขว่าไทยต้องตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับไต้หวันก่อน

ในระหว่างการประชุมสมัชชาสมัยที่ 27 ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2515 นายพจน์ สารสิน หัวหน้าคณะผู้แทนไทย และนายอนันต์ ปันยารชุน ผู้แทนถาวรไทย ณ สหประชาชาติ ได้พบกับนายเจียว กวนฮวา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนจีน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เกี่ยวกับปัญหาที่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์
ต่อกัน เช่น ปัญหาเวียดนาม ปัญหาฮ่องกง
กัมพูชา และปัญหาผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
ทั้งสองฝ่ายตกลงที่สร้างบรรยากาศทางการเมือง
ที่เหมาะสม โดยหยุดวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งกันและ
กัน

ต่อมาในวันที่ 12-26 ตุลาคม พ.ศ. 2515
คณะผู้แทนการค้าไทย ซึ่งประกอบด้วย
ข้าราชการกระทรวงพาณิชย์และพ่อค้าได้เดิน
ทางไปชมการแสดงสินค้า ครั้งที่ 12 ที่เมือง
กวางเจา มณฑลกวางตุ้ง ตามคำเชิญของรัฐบาล
สาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างไรก็ตาม รัฐบาล
ทหารในขณะนั้นยังหวาดระแวงสาธารณรัฐ-
ประชาชนจีนและไม่แน่ใจว่าจีนมีความจริงใจ
เพียงใด จึงยังมีได้สถาปนาความสัมพันธ์ทาง
การทูต ส่วนจีนนั้นกำลังปรับท่าทีต่อกลุ่มประ-
เทศอาเซียน และรอความพร้อมในการสถาปนา
ความสัมพันธ์จากประเทศเหล่านี้ เพื่อสร้างแนว
ร่วมกับประเทศอาเซียน ในการต่อต้านอิทธิพล
ของสหภาพโซเวียตในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภายหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.
2516 พลเรือนและประชาชนได้เข้ามามีบทบาท
ในทางการเมืองและนโยบายต่างประเทศมากขึ้น
การติดต่อระหว่างไทยกับจีนได้มีขึ้น ที่องค์การ
สหประชาชาติและกรุงวอชิงตัน ซึ่งทั้งสองฝ่าย
มีสถานทูตอยู่ ต่อมาจีนได้ส่งทีมป้องกันมาแข่ง-

ขันในประเทศไทยพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กระทรวง
ต่างประเทศจีน ซึ่งได้พบปะกับฝ่ายไทยอย่างไม่
เป็นทางการ ในขณะเดียวกันได้มีการเดินทาง
ของฝ่ายไทยเพื่อติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชน
จีนมากขึ้น เช่นการเดินทางไปเจรจาซื้อน้ำมัน
จากจีนของ พล.ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ รัฐ-
มนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างประเทศในเดือน
ธันวาคม พ.ศ. 2516 เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์
น้ำมัน อันเนื่องมาจากกลุ่มประเทศโอเปกขึ้น
ราคา ยิ่งไปกว่าสถานิติบัญญัติแห่งชาติยังได้
ผ่านร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะ
ปฏิวัติที่ 53 ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2517
เพื่อให้การค้าขายระหว่างไทย-จีน ดำเนินไป
ได้ ทศนคติของคนไทยที่มีต่อจีนก็ดีขึ้นกว่าเดิม
ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองใน
อินโดจีนที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ประสบชัยชนะยึด
อำนาจได้ในเวียดนามใต้ ลาวและกัมพูชา ใน
เดือนเมษายน พ.ศ. 2518 ทำให้รัฐบาลพลเรือน
ของไทยภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีนม.ร.ว.
คึกฤทธิ์ ปราโมช และรัฐมนตรีต่างประเทศ
พล.ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ ตัดสินใจปรับความ
สัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน
โดยได้ส่งคณะทำงานภายใต้การนำของ นาย
อานันท์ ปันยารชุน เอกอัครราชทูตไทยประจำ
สหรัฐอเมริกาเดินทางไปเจรจากับผู้นำจีนใน
วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2518 เพื่อตกลงใน
รายละเอียดเกี่ยวกับการสถาปนาความสัมพันธ์

ทางการทูต และเดินทางกลับมาประเทศไทย ในวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2518

ต่อมาในวันที่ 30 มิถุนายน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางไปเยือนปักกิ่งและได้ลงนามในแถลงการณ์ร่วมสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 นับเป็นประเทศที่ 101 ในโลกที่รับรองรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนและเป็นประเทศที่สามในกลุ่มอาเซียน แถลงการณ์ร่วมว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นสัญลักษณ์ของการฟื้นฟูความสัมพันธ์และการประนีประนอมระหว่างกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน แม้ว่าทั้งสองประเทศจะมีความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์และระบอบการปกครองและเศรษฐกิจก็ตาม แถลงการณ์ได้ระบุว่า ประเทศทั้งสองยอมรับในหลัก 5 ประการของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และจะต่อต้านการสถาปนาความเป็นใหญ่ของประเทศหรือกลุ่มประเทศใดๆ ไทยได้รับรองว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นรัฐบาลอันชอบด้วยกฎหมายของประเทศจีนเพียงรัฐบาลเดียว และได้หวังเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนจีนที่จะแบ่งแยกไม่ได้ส่วนจีนก็ประกาศไม่ยอมรับการถือสองสัญชาติของคนจีนในประเทศไทย

รัฐบาลไทยเห็นว่าการเป็นมิตรกับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นจะให้ผลดีต่อไทยมากกว่าผลเสีย เพราะไทยจะได้รับผลประโยชน์หลายประการทั้งทางการเมือง และเศรษฐกิจ *ทางการเมืองระหว่างประเทศ* คือ ไทยคาดหวังว่า จีนซึ่งเป็นประเทศใหญ่และขณะนั้นเป็นมิตรที่ใกล้ชิดของเวียดนาม อาจมีอิทธิพลและบทบาทในการยับยั้งเวียดนามในกรณีที่เวียดนามคิดจะคุกคามความมั่นคงของไทย ส่วน *ทางด้านการเมืองภายใน* คือ การมีความสัมพันธ์อันดีกับสาธารณรัฐประชาชนจีน อาจส่งผลให้จีนลดการให้ความสนับสนุนต่อผู้ก่อการร้ายและพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ซึ่งคงทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ไทยอ่อนแอลง เปิดโอกาสให้รัฐบาลปราบปรามได้ง่ายขึ้น *ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ* ประเทศไทยก็หวังจะซื้อน้ำมันดิบและน้ำมันเตาจากจีนในราคาดมิตราภาพ เพื่อลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ อันเนื่องมาจากการขึ้นราคาน้ำมันของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค, OPEC) และเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์เชื้อเพลิงภายในประเทศ อีกทั้งยังหวังที่จะขายผลิตผลทางการเกษตรบางอย่าง เช่น น้ำตาลดิบ ข้าว และยางพาราให้กับจีนด้วย

ส่วนจีนนั้น ก็คงคาดหวังผลประโยชน์จากความสัมพันธ์อันดีต่อไทยคือ เป็นการสร้างแนวร่วมกับประเทศไทย (และกลุ่มประเทศอาเซียน)

ในการต่อต้านอิทธิพลของสหภาพโซเวียต^{๕๖} ทั้งนี้ เพราะการลดลงของอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ก่อให้เกิดภาวะ “สูญญากาศแห่งอำนาจ” (power vacuum) ขึ้น ในภูมิภาค ซึ่งทำให้จีนและสหภาพโซเวียต พยายามแข่งขันกันเข้ามามีอิทธิพลแทนสหรัฐอเมริกา

ปัญหาพรรคคอมมิวนิสต์ไทย : อุปสรรคสำคัญหลังการสถาปนา ความสัมพันธ์

หลังจากการสถาปนาความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาชนจีนในระยะแรกไม่ค่อยก้าวหน้านัก เพราะประเทศทั้งสองยังต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์การเมืองภายใน คือเกิดรัฐประหารในไทย 2 ครั้ง ใน พ.ศ. 2519 และ 2520 ส่วนในจีนนั้นเกิดการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองภายใน ภายหลังจากการตายของโจว เอินไหล และเหมา เจ๋อตง ใน พ.ศ. 2519 แต่ที่สำคัญที่สุดเป็นเพราะ ไทยเรายังไม่ไว้วางใจจีนนัก จึงดำเนินความสัมพันธ์อย่างระมัดระวัง ทั้งนี้เนื่องจากจีนยังไม่ยอมยุติการให้ความสนับสนุนแก่พรรคคอมมิวนิสต์ไทย

ความสัมพันธ์ในระดับพรรคระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับพรรคคอมมิวนิสต์ไทยได้มี

มานานแล้วก่อนการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.)^{๕๗} อย่างเป็นทางการในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2485 พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์ไทยอย่างลับ ๆ ในระยะแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการยึดอำนาจบนแผ่นดินใหญ่จีนใน พ.ศ. 2492 ความช่วยเหลือส่วนใหญ่มักเป็นการขึ้นำทางการเมือง การช่วยเหลือด้านโฆษณาชวนเชื่อ การสนับสนุนด้านการเงินและสิ่งของต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้า ยารักษาโรค ตลอดจนอาวุธเบาประจำกาย ต่อมาจีนได้สนับสนุนให้จัดตั้งสถานีวิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย (สปท.) ขึ้นแถบมณฑลยูนนานทางใต้ของจีน เพื่อเป็นกระบอกเสียงในการโฆษณาชวนเชื่อของพรรคคอมมิวนิสต์ไทยใน พ.ศ. 2505 และได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งแนวร่วมขึ้น เช่น การจัดตั้ง “ขบวนการไทยอิสระ” (Thai Independent Movement) เมื่อ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2507 โดยมีนายมงคล ณ นคร สมาชิกระดับนำของ พคท. เป็นหัวหน้า และต่อมาอีก 2 เดือน คือในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2508 พ.ท. พโยม จุลวนนท์ สมาชิกระดับนำอีกคนหนึ่งก็ประกาศจัดตั้ง “แนวไทยรักชาติ” (Thai Patriotic Front) ขึ้นด้วย ความสนับสนุนจากปักกิ่ง^{๕๘} แต่แนวร่วมทั้งสองก็ไม่ประสบความสำเร็จนัก

ต่อมาเมื่อรัฐบาลไทยมีท่าทีเป็นปฏิบัติกับจีนอย่างเด่นชัด และร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นศัตรูของจีนในขณะนั้นในการปิดล้อมจีน และสนับสนุนการทำสงครามในเวียดนามอย่างเต็มที่ภายหลังวิกฤตการณ์อ่าวตังเกี๋ย ใน พ.ศ. 2507 เจินยี รัฐมนตรีต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้กล่าวกับนักการทูตยุโรปคนหนึ่งว่า เขาคาดว่าจะเกิดสงครามกองโจรขึ้นต่อต้านรัฐบาลไทยภายในเวลา 1 ปี

ความช่วยเหลือของพรรคคอมมิวนิสต์จีน (และพรรคกรรมกรของเวียดนามเหนือ) ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ไทยขยายการสู้รบด้วยอาวุธจาก ต. นาแก อ. เวณียงนคร จังหวัดนครพนม ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2508 (“วันเสียงปืนแตก”) ไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสานและภาคเหนือ อีกทั้งยังมีการจัดตั้งกองกำลังปฏิวัติ หรือ “กองทัพปลดแอกประชาชน” ใน พ.ศ. 2512 โดยใช้ยุทธศาสตร์ 3 ชั้น คือ ชั้นรับ ชั้นยัน และชั้นรุก พรรคคอมมิวนิสต์อาศัยเงื่อนไขภายในประเทศทั้งความขัดแย้ง ความอยุติธรรม ความยากจน และการกดขี่ข่มเหง ปลุกระดมมวลชนทั้งชาวนา กรรมกร และชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวเขาเผ่าม้งและเผ่าลัวะ (ทางภาคเหนือ) เพื่อขยายฐานมวลชน แม้ว่ารัฐบาลไทยจะพยายามทุ่มเทกำลังคนกำลังอาวุธและทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย แต่ก็ไม่อาจปราบปรามคอมมิวนิสต์ไทย

ได้ราบคาบ จนกระทั่งถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2518 เมื่อไทยมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ รัฐบาลไทยได้เรียกร้องให้จีนลดการให้ความสนับสนุนแก่ผู้ก่อการร้ายพรรคคอมมิวนิสต์ไทย

ในระยะแรก ผู้นำของจีนมักกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพรรคต่อพรรคจะดำรงต่อไป และไม่น่าเป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ อย่างไรก็ตามก็ติดใจในดังกล่าวของจีนทำให้ผู้นำของไทย (และผู้นำของหลายประเทศในกลุ่มอาเซียน) ค่อนข้างกลางแกลงใจอยู่มาก พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ อดีตนายกรัฐมนตรีของไทยได้แสดงความคิดเห็นต่อท่าทีของจีนที่ว่า จีนจะไม่สร้างอิทธิพลหรือแสวงหาการครอบความเป็นเจ้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่า “เราต้องฟังไว้... แต่ละคนก็มีเหตุผลของตนเองในการพูดสิ่งที่เขาพูด การกระทำเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องพิสูจน์และมันต้องใช้เวลาในการกระทำตามที่ได้พูดไว้ เวลาเท่านั้นที่จะพิสูจน์ความจริงใจของแต่ละคน”

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนในระยะแรกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่าง พ.ศ. 2518-2521 แม้ว่าจะดำเนินไปอย่างราบรื่น แต่ก็ไม่ใช่ใกล้ชิดนัก เนื่องจากไทยยังไม่ไว้วางใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคลางแคลงใจเกี่ยวกับพรรคคอมมิวนิสต์ไทย

อย่างไรก็ดีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองเป็นมิตรต่อกัน เป็นช่วงทำความรู้จักซึ่งกันและกัน การเดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนของคนไทยหลายกลุ่มอาชีพ ในช่วงนี้ทำให้คนไทยเข้าใจจีนดีขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ใกล้ชิดในเวลาต่อมา

การต่อต้านการรุกรานกัมพูชาของเวียดนาม : ผลประโยชน์ที่สอดคล้องระหว่างไทย-จีน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน หลัง พ.ศ. 2522 ได้ทวีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น จนนักสังเกตการณ์บางท่านมองว่าไทยได้กลายเป็นคู่ขาทางยุทธศาสตร์อย่างไม่เป็นทางการของจีน (Unofficial Strategic Partner) ทั้งนี้เพราะไทยและจีนไม่เพียงแต่มีสัมพันธ์ไมตรีอันดีต่อกัน แต่ยังมีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ร่วมกันด้วย

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนทวีความใกล้ชิดกัน เป็นผลมาจากการที่เวียดนามได้เข้าโจมตีประเทศกัมพูชาประชาธิปไตยและยึดพนมเปญได้เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2522 จีนไม่พอใจที่รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยที่จีนสนับสนุนอยู่ต้องถูกโค่นล้มลง และไม่พอใจเวียดนามซึ่งเริ่มมีความขัดแย้งกับจีนในหลาย ๆ ประเด็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีความใกล้ชิดกับสหภาพโซเวียต

โดยเข้าไปเป็นสมาชิกของสภาความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจ หรือโคมิคอน ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2521 และการที่เวียดนามลงนามใน “สัญญามิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกัน” กับสหภาพโซเวียตยิ่งไปกว่านั้นจีนยังมองว่า การรุกรานกัมพูชาเป็นความพยายามของเวียดนามที่จะแผ่อิทธิพลในอินโดจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จีนได้ทำสงครามสังฆอนเวียดนามในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 โดยโจมตีบริเวณพรมแดนที่ติดกับจีนทำให้เวียดนามเสียหายอย่างมาก แต่จีนก็สูญเสียทหารไปไม่น้อย สงครามสังฆอนนี้ได้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเวียดนามตึงเครียด

ในขณะเดียวกัน การยึดครองกัมพูชาของเวียดนาม ทำให้กองทัพเวียดนามเข้ามาประชิดพรมแดนของไทย อีกทั้งสงครามในกัมพูชาระหว่างฝ่ายต่อต้านเวียดนาม (กัมพูชาประชาธิปไตย) และฝ่ายพนมเปญซึ่งมีเฮง สัมรินเป็นผู้นำและได้รับความสนับสนุนจากเวียดนาม ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับกัมพูชา ดังเช่นในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2523 ได้มีการปะทะกันระหว่างทหารไทยกับทหารเวียดนามที่ลวงล้ำพรมแดนเข้ามาโจมตีในเขตไทยที่หมู่บ้านโนนหมากมุ่น อำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี

อาจกล่าวได้ว่า เวียดนามพยายามกดดันไทยทางทหารเพื่อให้ยอมรับสถานการณ์ในกัมพูชา แต่ประเทศไทยเห็นว่า การที่เวียดนามรุกรานและยึดครองกัมพูชาประชาธิปไตยเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และละเมิดกฎบัตรสหประชาชาติ อีกทั้งการที่มีทหารเวียดนามสู้รบอยู่ในกัมพูชาซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย ดังนั้นประเทศไทยจึงทำการต่อต้านการขยายอิทธิพลของเวียดนาม และเรียกร้องให้เวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชา โดยร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนและมหาอำนาจที่เห็นด้วยกับประเทศไทย คือ สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน กดดันเวียดนามและสร้างมติประชาคมโลกในการแก้ไขปัญหากัมพูชาโดยสันติวิธี

ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ทวีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ภายหลังจากวิกฤตการณ์ในกัมพูชา ทั้งนี้เพราะผู้นำของประเทศทั้งสองต่างเห็นประโยชน์และความสำคัญร่วมกันและกันในการต่อต้านการยึดครองกัมพูชาของเวียดนามและการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไทยตระหนักดีว่า สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นมิตรของไทยมีข้อจำกัดหลายประการในการช่วยเหลือประเทศไทยในกรณีที่ถูกคุกคามจากเวียดนาม และสหรัฐอเมริกาคงสามารถช่วยเหลือทางด้านอาวุธยุทธโศปกรณ์เท่านั้น ในขณะที่เดียวกันไทยไม่

ต้องการให้เวียดนามทุ่มเทกำลังทหารทั้งหมดซึ่งมีมากกว่าประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียนรวมกันมาประชิดตามพรมแดนไทย ผู้นำไทยเห็นว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับเวียดนามสามารถตอบโต้หรือกดดันเวียดนามตามพรมแดนในกรณีที่เวียดนามคุกคามไทยได้ กล่าวโดยสรุปก็คือ ไทยหวังว่าจีนคงจะช่วยเหลือไทยในการป้องกันการคุกคามของเวียดนาม

สาธารณรัฐประชาชนจีนก็เห็นความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของไทยในการสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของเวียดนามรวมทั้งของสหภาพโซเวียตที่ได้เริ่มเข้ามาใช้ฐานทัพที่อ่าวตังเกี๋ยของเวียดนาม อีกทั้งจีนยังหวังประโยชน์จากประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียนในการกดดันเวียดนามทางการทูตและหนุนช่วยกลุ่มเขมรที่ต่อต้านเวียดนาม

ผู้นำจีนได้พยายามชี้ให้เห็นว่า จีนและไทยนั้นมีผลประโยชน์ร่วมกัน (convergence of interests) และจีนจะให้ความช่วยเหลือไทยทุกวิถีทางถ้าหากถูกรุกราน มีรายงานข่าวว่านางตั้งอิงเซา รองประธานคณะกรรมการประจำของสภาประชาชนแห่งชาติของจีน ได้กล่าวแก่ พล.อ.อ. หะวิน หงสกุล ระหว่างการเยือนไทยในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2523 ว่า "ถ้าหากความมั่นคงของไทยถูกคุกคาม จีนจะยื่นหยัดเคียงข้างฝ่ายไทย"

ในระหว่าง พ.ศ. 2522-2530 นี้ ผู้นำของทั้งสองประเทศได้ไปเยี่ยมเยือนซึ่งกันและกันบ่อยครั้ง เช่น นายกรัฐมนตรีจ้าวจื่อหยาง ได้มาเยือนไทยระหว่างวันที่ 30 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524 ประธานาธิบดีหลี่เซียนเนียน ได้มาเยือนไทยระหว่างวันที่ 9-14 มีนาคม พ.ศ. 2529 ส่วนฝ่ายไทยนั้น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน 2 ครั้ง คือ ใน พ.ศ. 2523 และ 2525 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ก็ได้เสด็จไปเยือนจีนในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2524 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จเยือนจีนครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2528 และเสด็จเยือนครั้งที่ 2 ในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน ได้เสด็จเยือนเฉพาะมณฑลยูนนาน และต่อมาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2530 ได้เสด็จเยือนจีนเป็นครั้งที่ 3 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามกุฎราชกุมาร ก็ได้เสด็จเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการระหว่าง 23 กุมภาพันธ์ - 8 มีนาคม พ.ศ. 2530 ซึ่งจีนได้ให้การรับเสด็จอย่าง "เอิกเกริก-มโหฬาร"

ส่วนความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่ว่าจะเป็นด้านการค้าหรือการลงทุน ได้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว ภายหลังจากสถาปนา

ความสัมพันธ์ทางการทูตในปี พ.ศ. 2518 การค้าทวิภาคีระหว่างไทย กับจีน มีมูลค่าเพียง 735 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2518 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 3,201 ล้านบาทใน พ.ศ. 2521

ต่อมา พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีของไทยได้เดินทางไปเยือนจีน ใน พ.ศ. 2521 และมีการลงนามในความตกลงทางการค้าระหว่างไทยกับจีน ซึ่งได้ระบุชนิดของสินค้าที่ประเทศทั้งสองจะส่งเสริมให้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน อีกทั้งยังมีการจัดตั้ง *คณะกรรมการร่วมทางการค้า ไทย-จีน* เพื่อดำเนินการกำหนดเป้าหมายสินค้าที่จะซื้อขายในแต่ละปี การตกลงดังกล่าวส่งผลให้การการค้าทวิภาคีขยายตัวในปี พ.ศ. 2522 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นกว่า 100% เป็นจำนวน 6,511 ล้านบาท และใน พ.ศ. 2527 เพิ่มขึ้นเป็น 11,743 ล้านบาท

ในปี พ.ศ. 2528 นี้ รัฐบาลไทยและจีนได้เจรจาเพื่อหาทางขยายการค้าเพิ่มขึ้น และลงนามในความตกลงว่าด้วย การจัดตั้ง *คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ไทย-จีน* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลการค้า และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอื่น ๆ สืบแทนคณะกรรมการร่วมทางการค้า ไทย-จีน หลังจากการตั้งคณะกรรมการค้าร่วมดังกล่าว การค้าสองฝ่ายได้เพิ่มมากขึ้นเป็น 14,169 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2529 และ 33,094 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2532 (ดูตาราง 1)

ตารางที่ 1

มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2518-2532

(หน่วยล้านบาท)

ปี	สินค้าออก ของไทย	สินค้าเข้า ของไทย	การค้ารวม	ดุลการค้า
2518	391.3	343.9	735.4	47.4
2519	1,265.9	1,462.5	2,728.4	-196.5
2520	2,081.6	1,370.6	3,452.2	711.0
2521	1,497.6	1,703.7	3,201.3	-206.1
2522	1,571.9	4,939.5	6,511.4	-3,367.6
2523	2,530.7	8,535.1	11,065.8	-6,004.4
2524	4,063.8	6,983.0	11,046.8	-2,919.1
2525	7,053.0	5,374.5	12,427.5	1,678.5
2526	2,467.5	6,099.2	8,566.7	-3,631.7
2527	4,295.1	7,448.8	11,743.9	-3,153.7
2528	7,367.2	6,073.2	13,440.4	1,294.0
2529	7,252.8	6,917.1	14,169.9	335.7
2530	9,974.7	12,967.9	22,942.6	-2,993.2
2531	12,008.3	17,191.3	29,199.6	-5,183.0
2532	13,899.0	19,175.5	33,074.5	-5,276.5

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ในด้านการลงทุนนั้น ในช่วง 10 ปีแรก หลังการสถาปนาความสัมพันธ์การลงทุนของไทยในจีน และเงินในไทยมีปริมาณค่อนข้างน้อย เพราะทั้งสองฝ่ายยังไม่คุ้นเคยกับกฎระเบียบ และวิธีการลงทุนในประเทศของแต่ละฝ่าย ต่อมาเมื่อประธานาธิบดี หลี่เซียนเหนียนของจีนเดินทางมาเยือนประเทศไทยในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 จึงได้มีการลงนามใน *ความตกลงเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน* และใน พ.ศ. 2530 ก็ลงนามในความตกลงที่จะไม่เก็บภาษีซ้ำซ้อน ซึ่งมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการลงทุนยิ่งขึ้น

การลงทุนของฝ่ายไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบันมีเกือบ 30 โครงการ เช่น การลงทุนของบริษัท เกลานหว่าเหลียน (ไทย-ฮ่องกง-ญี่ปุ่น) ลงทุนสร้างสนามกอล์ฟ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น มณฑลกว่างตุง การลงทุนร่วม 3 ฝ่ายของบริษัทกระจกไทยอาซาฮี และบริษัท พิตสเบอร์กและฝ่ายจีนตั้งโรงงานผลิตกระจก (Guangdong Float Glass Co.) ที่บริเวณอุตสาหกรรมเสอโซ่ว ในเซินเจิ้น การลงทุนของเครือเจริญโภคภัณฑ์ หรือซีพี (เจิ้งต้า) ทางด้านอาหารสัตว์และฟาร์มเลี้ยงไก่ ในเมืองต่าง ๆ เช่น ปักกิ่ง เซียงไฮ้ เจิ้งตู ฉางชุน ชิงเต่า เขียะเหมิน และซานโถว นอกจากนี้ยังร่วมทุนกับจีนที่เซียงไฮ้ผลิตรถจักรยานยนต์ขนาด 125 ซีซี และ 250 ซีซี โดยใช้เทคโนโลยี

ของตนำ และตั้งบริษัท Shanghai Mira Brew ผลิตเบียร์โดยใช้เทคโนโลยี Heinerken เป็นต้น

ส่วนความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ นั้น ได้มีการลงนามในความตกลงหลายฉบับระหว่างไทยกับจีน เช่น ว่าด้วยความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2522 ว่าด้วยการบินพลเรือนใน พ.ศ. 2523 และยังมี การแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรม และการกีฬาระหว่างประเทศทั้งสอง นอกจากนี้รัฐบาลของทั้งสองประเทศยังได้ตั้ง *คณะกรรมการร่วมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไทย-จีน* (The Sino - Thai Joint Committee on Scientific and Technical Cooperation) เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกในการบริหารความร่วมมือระหว่างไทยกับจีนโดยประชุมกันมาแล้ว 10 ครั้ง ในปัจจุบันความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์มีอยู่ด้วยกันถึง 200 กว่ารายการ ฝ่ายจีนให้ความช่วยเหลือรับรายการดูงานทางวิทยาศาสตร์ให้กับฝ่ายไทย 100 กว่ารายการ ส่วนฝ่ายไทยสนองรับการดูงานของจีนประมาณ 100 รายการ

ความร่วมมือทางทหาร: มิติใหม่ ในความสัมพันธ์ไทย-จีน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งแต่เดิมจำกัดอยู่เฉพาะมิติทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

วัฒนธรรม ได้ขยายตัวไปสู่ความร่วมมือทางด้านความมั่นคงและการทหารภายหลังจากการรุกราน และยึดครองกัมพูชาของเวียดนามใน พ.ศ. 2522 และทวีความใกล้ชิดยิ่งขึ้นภายหลังจากที่กองกำลังของเวียดนามในกัมพูชาได้ลี้ภัยข้ามแดนไทยที่บริเวณโนนหมากมูน จ. ปราจีนบุรี ใน พ.ศ. 2523 ทำให้ไทยเห็นความสำคัญของจีนทางด้านความมั่นคงในการสกัดกั้นอิทธิพลของเวียดนามที่อาจคุกคามไทยได้ ส่วนทางฝ่ายจีนก็เห็นความสำคัญของไทยในการหนุนช่วยกลุ่มเขมรที่ต่อต้านเวียดนาม และในการดำเนินการทางการทูตเพื่อโดดเดี่ยวเวียดนาม ผลประโยชน์ที่สอดคล้องกันนี้นำไปสู่ความเข้าใจกันและความไว้วางใจกันต่อกันในระดับหนึ่ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความร่วมมือทางทหารระหว่างประเทศทั้งสอง

จะเห็นได้ว่า นับตั้งแต่ พ.ศ. 2524 ผู้นำทางทหารของไทยได้เดินทางไปเยือนจีนอย่างต่อเนื่อง โดย ผบ. สูงสุด พล.อ. เสริม ฝน นคร ได้เดินทางไปเยือนจีนในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2528 พล.อ. สายหยุด เกิดผล ผบ. สูงสุดคนต่อมาได้ไปเยือนจีนในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2526 และใน พ.ศ. 2527 พล.อ. อาทิตย์ กำลังเอก ผบ. สูงสุดและผู้บัญชาการทหารบก ได้ไปเยือนจีนในเดือนพฤษภาคม ในเดือนมิถุนายนปีเดียวกันนั้นเอง พล. ร.อ. ประพัฒน์ จันทวีรัช ผู้บัญชาการทหารเรือและ พล. อ.อ. ประพันธ์ ฐประเดมิย์

ผู้บัญชาการทหารอากาศได้เดินทางไปเยือนจีน พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบก และต่อมารักษาราชการ ผบ. สูงสุด ได้เดินทางไปเยือนจีนในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2527

ทางฝ่ายจีนที่มาเยือนไทยมี จาง ดิงฟา ผู้บัญชาการทหารอากาศในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2524 เย่เฟย ผู้บัญชาการทหารเรือมาเยือนไทยในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2525 ต่อมาใน พ.ศ. 2526 หยาง เต๋อจื่อ เสนาธิการทหารของกองทัพจีน ได้มาเยือนไทยและไปดูสถานการณ์ที่ชายแดนไทย-กัมพูชาด้วย และต่อมาในเดือนมกราคม พ.ศ. 2530 ได้มาเยือนไทยอีกเป็นครั้งที่ 2 โดยได้ไปดูสถานการณ์ที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ชมการสาธิตกำลังของกองพลที่ 9 ที่กาญจนบุรี และปรึกษาหารือเกี่ยวกับความร่วมมือทางทหารระหว่างประเทศทั้งสอง

ความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ดำเนินไปสองทางคือ ทางยุทธศาสตร์ และทางยุทธโทปกรณ์

ทางด้านยุทธศาสตร์ ความร่วมมือทางการทหารไทยกับจีนนั้นเกี่ยวข้องกับปัญหาความมั่นคงของไทย อันเนื่องมาจากการคุกคามของเวียดนามด้านแนวพรมแดนไทย-กัมพูชาเป็นที่รู้กันนานแล้ว (แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานยืนยันอย่างชัดเจน) ว่า ไทยได้ยอมให้จีนขนส่งอาวุธผ่านไปยังกลุ่มเขมรแดงที่ต่อต้านเวียดนาม และไทยได้เรียกร้องให้จีนยุติการให้ความสนับสนุน

แก่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) เป็น “การแลกเปลี่ยน”

พลเอก สายหยุด เกิดผล อดีตผู้บัญชาการทหารสูงสุด และเป็นผู้มีบทบาทสูงในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ได้ ได้เขียนเอาไว้ว่า

“ความขัดแย้งในกัมพูชาได้ทำให้ปักกิ่งต้องพึ่งพาต่อไทยในการที่จะดำเนินตามเป้าหมายในภูมิภาคนี้ สภาพดังกล่าวทำให้จีนมีความจำเป็นต้องมีเส้นทางส่งอาวุธและส่งกำลังบำรุงให้กองกำลังเขมรที่เป็นฝ่ายจีน ตามแนวพรมแดนเพื่อต่อต้านการยึดครองของเวียดนาม ฝ่ายไทยจึงอยู่ในฐานะที่สามารถเรียกร้องกับปักกิ่งให้ยุติการสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์”

ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ดังกล่าว ส่งผลให้จีนลดการให้ความช่วยเหลือแก่พรรคคอมมิวนิสต์ไทย และยุติการกระจายเสียงของสถานีวิทยุเสียงประชาชนไทย ซึ่งเป็นกระบอกเสียงของการโจมตีรัฐบาลไทยของฝ่ายคอมมิวนิสต์มาช้านานในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2522 การดำเนินการของจีนทำให้ฝ่ายไทยโดยเฉพะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงพอใจและเห็นความจริงใจของจีน การลดลงของความช่วยเหลือจากจีนตลอดจนความไม่เอื้ออำนวยของสถานการณ์สากลโดยเฉพะอย่างยิ่งความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนาม และจีนกับลาว รวมทั้งความขัดแย้งภายในสมาชิกและระดับนำของพรรคคอม-

มิวนิสต์ของประเทศไทย และนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการเมืองนำการทหาร (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 และ 65/2525) ทำให้ผู้ปฏิบัติงานของพรรคหันเข้ามาอบตัวกับฝ่ายรัฐบาลเป็นจำนวนมาก บางส่วนก็ถูกจับกุมทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ไทยอ่อนแอและแตกแยกรัฐบาลไทยสามารถปราบปรามจนพรรคคอมมิวนิสต์ไทยลดจำนวนลงเหลือเพียงไม่กี่ร้อยคนในปัจจุบัน

นอกจากนั้น ผู้นำจีนที่มาเยือนไทยมักกล่าวยืนยันว่า จีนจะสนับสนุนและช่วยเหลือไทยถ้าหากไทยถูก (เวียดนาม) รุกราน การประกาศดังกล่าวเป็นเหมือน การป้องปราม (deterrence) และเป็นความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ประการหนึ่ง นางเติ่ง อิงเซา ภริยาหม้ายของโจว เอินไหล เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการประจำของสภาประชาชนชาติจีน ได้กล่าวกับ พล.อ.อ. หริน หงสกุล ประธานรัฐสภาของไทยระหว่างการเยือนไทยในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2523 ว่า “ถ้าหากความมั่นคงของไทยถูกคุกคาม จีนจะยืนหยัดอยู่เคียงข้างฝ่ายไทย”

ต่อมาเมื่อเสนาธิการทหาร หยาง เต๋อจื่อ เดินทางมาเยือนไทยในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526 ได้กล่าวเตือนเวียดนามว่า “ถ้าเวียดนามกล้าที่จะรุกรานประเทศไทย กองทัพจีนจะไม่อยู่เฉย เราจะให้การสนับสนุนแก่ประชาชน

ชาวไทยในการป้องกันประเทศ” ยิ่งไปกว่านั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า จีนมักจะเคลื่อนไหวกองทหารหรือระดมยิงตามแนวชายแดนจีน-เวียดนาม เมื่อกำลังทหารของเวียดนามทำยุทธการกวาดล้างกองกำลังเขมรแดงหรือเข้ามาประชิดพรมแดนไทย

นอกเหนือจากความร่วมมือทางยุทธศาสตร์แล้ว ฝ่ายทหารของไทยและจีนยังมีความร่วมมือทางด้านยุทธโศปกรณ์ ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การให้ความช่วยเหลือด้านอาวุธยุทธโศปกรณ์แบบให้เปล่าและการขายอาวุธให้ในราคา “มิตรภาพ”

การให้ความช่วยเหลือของจีนด้านอาวุธยุทธโศปกรณ์แบบให้เปล่านั้น คาดว่าคงได้เริ่มในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1980 พร้อมๆ กับความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ แต่การให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าในระยะแรกนั้นมีขอบเขตค่อนข้างจำกัดและมีจำนวนไม่มากนัก อาวุธที่ให้ส่วนใหญ่เป็นอาวุธเบา เช่น ปืนอาก้า หรือ เอเค-47 ปืนอาร์พีจี และกระสุน ซึ่งไทยนำไปใช้เป็นอาวุธประจำกายของทหารพรานบางหน่วย ต่อมาภายหลังการมาเยือนของเสนาธิการทหาร หยาง เต๋อจื่อ ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526 ฝ่ายทหารของไทยได้เจรจาขอให้จีนช่วยเหลือส่งปืนใหญ่แบบ 130 มม. มาให้ไทย เพราะปืนใหญ่แบบนี้เป็นแบบที่กองกำลังเวียดนามใช้อยู่ตามแนวพรมแดนไทย-กัมพูชา

และมีรัศมีการยิงไกล 24-30 กม. ซึ่งไม่มีปืนใหญ่ของไทยชนิดใดที่ประจำการอยู่สามารถยิงได้ในระยะนั้น ทำให้ไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบจีนได้ตอบสนองโดยส่งมอบปืนใหญ่แบบ 130 มม. ให้เปล่า จำนวนหนึ่งในปี พ.ศ. 2528 (หนังสือพิมพ์บางฉบับรายงานว่ามีจำนวน 16-18 กระบอก บางฉบับรายงานว่า 30 กว่ากระบอก คาดว่าอาจมีถึง 36 กระบอก) และกระสุนอีกหลายหมื่นนัด ซึ่งกองทัพไทยได้นำปืนใหญ่เหล่านี้ไปติดตั้งระบบเรดาร์ค้นหาเป้าหมายจากสหรัฐ และนำชุดปืนใหญ่จีน-เรดาร์สหรัฐไปประจำการที่ชายแดนกัมพูชา พร้อมกับปืนใหญ่แบบ 105 และ 155 มม. จากสหรัฐอเมริกา นอกจากปืนใหญ่แล้ว จีนยังให้รถถังแบบ ที-69 แก่ไทยแบบให้เปล่าอีกจำนวนหนึ่ง (หนังสือพิมพ์บางฉบับระบุว่าประมาณ 6-10 คัน บางฉบับว่า 10 กว่าคัน) ซึ่งฝ่ายไทยได้นำไปทดสอบประสิทธิภาพ

ใน พ.ศ. 2530 ผู้นำทางทหารของไทยได้ตัดสินใจซื้ออาวุธจากจีนเป็นครั้งแรกโดย พลโท สุจินดา คราประยูร รองเสนาธิการทหารได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2530 ว่า กองทัพบกจะซื้อรถถังแบบ ที-69-2 จำนวน 60 คันจากจีน เพื่อจัดตั้งกองทัพรถถัง ซึ่งเดิมเราใช้รถถังของสหรัฐเช่น เอ็ม 48-เอ 5 เป็นหลัก ต่อมาในวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2530 พลโทสุจินดา ได้ให้สัมภาษณ์อีก

ว่า กองทัพบกจะชื้อยานลำเลียงพลหุ้มเกราะอีกประมาณ 400 คัน ในราคามิตรภาพ และบริษัทนอร์อินโค (Norinco) ของจีนได้ยืนยันว่าจะสามารถส่งมอบยานลำเลียงพลดังกล่าวได้ภายใน 3 เดือน หลังจากทำสัญญาซื้อขาย

ต่อมาผู้บัญชาการทหารบก พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้เดินทางไปเยือนจีนในระหว่างวันที่ 30 เมษายน- 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2530 เพื่อลงนามในสัญญาซื้ออาวุธจากจีนสำหรับกองทัพบกชุดแรกจำนวน 5 รายการคือ

1. รถถัง ที-69 มาร์คทู (T-69-II) จำนวน 30 คัน ติดปืนขนาด 100 มม.
2. รถถัง ที-653 สำหรับการกู้รถถัง และรถถังที-84 สำหรับวางสะพาน จำนวนรวม 20 คัน
3. รถสายพานลำเลียงพลหุ้มเกราะประมาณ 400 คัน โดยแบ่งออกเป็นรถลำเลียงพลหุ้มเกราะแบบที-85 ติด ปตอ. แบบ 12.7 มม. รวม 270 คัน ที่เหลือเป็นรถแบบเดียวกันแต่ติดปืน ค. ขนาด 82 มม. และ 120 มม.
4. ปืนต่อสู้อากาศยานกระบอกคู่ขนาด 37 มม. ควบคุมการยิงด้วยคอมพิวเตอร์ รวม 6 ฐานยิง
5. จรวดอาร์พีจี ประมาณ 3,000 ลูก และกระสุนปืนใหญ่ 130 มม. อีกจำนวนหนึ่ง

ในปี พ.ศ. 2531 กองทัพบกได้สั่งซื้ออาวุธจากจีนเป็นครั้งที่ 2 มูลค่าถึง 1,187,789,200 บาท ประกอบด้วย

1. รถถังแบบที-69 มาร์คทู (T-69-II) ติดตั้งปืนใหญ่ขนาด 105 มม. จำนวน 23 คัน
2. รถสายพานลำเลียงพลหุ้มเกราะแบบ เอพีซี จำนวน 360 คัน
3. เรดาร์ควบคุมการยิง ปตอ. จำนวน 1 ชุด
4. ระบบฝึกจรวดแซมเอชเอ็น-5 จำนวน 1 ชุด
5. กระสุนปืนใหญ่ 130 มม. จำนวน 10,000 นัด
6. ระบบกวาดทุ่นระเบิดบก จำนวน 8 ชุด

ส่วนกองทัพอากาศนั้น ได้สั่งซื้อปืนต่อสู้อากาศยานขนาด 37 มม. รุ่นพี- 74 จำนวน 30 กระบอกจากจีนพร้อมด้วยระบบเรดาร์ควบคุมการยิง 5 ชุด ในราคา 300 ล้านบาท เพื่อนำไปติดตั้งประจำฐานบินต่าง ๆ เช่น โคราช อุบลราชธานี ในปี พ.ศ. 2530

กองทัพเรือ ในปี พ.ศ. 2531 ได้สั่งซื้อเรือฟรีเกตรุ่นเจียงซู จำนวน 4 ลำ และใน พ.ศ. 2532 ได้สั่งซื้อเพิ่มอีก 2 ลำ

ในพ.ศ. 2532 นี้ มีรายงานข่าวว่า กองทัพบกกำลังพิจารณาซื้อชุดยิงจรวดหลายลำกล้องของจีนที่สามารถติดตั้งบนยานยนต์ ส่วนกอง

ทัพเรือกำลังพิจารณาซื้อเรือดำน้ำขับเคลื่อนด้วยดีเซล จำนวน 3 ลำ และกองทัพอากาศกำลังศึกษาความเป็นไปได้ในการซื้อเครื่องบินขับไล่แบบเอฟ-7 ซึ่งเป็นเครื่องบินขับไล่เอกประสงค์ที่จีนดัดแปลงมาจากมิก-21 ของสหภาพโซเวียต (แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ผบ.ทอ. ในเดือนตุลาคม 2532 รายงานข่าวแจ้งว่า พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล ผบ.ทอ. คนใหม่ อาจไม่ซื้อเครื่องบินขับไล่จากจีน)

สรุป : แนวโน้มความสัมพันธ์ไทย-จีนในอนาคต

ตลอดเวลา 15 ปีที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ทวีความใกล้ชิด และขยายตัวอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะประเทศไทยและประเทศจีนมีผลประโยชน์ที่สอดคล้องกันหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านความมั่นคง นั่นคือ ความพยายามในการแก้ไขปัญหา กัมพูชา แม้ว่าเวียดนามจะถอนทหารส่วนใหญ่ออกไปจากกัมพูชาตั้งแต่ปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2532 ก็ตาม แต่ยังคงมีกำลังทหารเวียดนามไม่ต่ำกว่า 5,000 คนแอบแฝงอยู่ในกัมพูชา เพื่อสนับสนุนกำลังทหารของระบอบการปกครองที่พนมเปญ จีน ไทย อาเซียน และสหรัฐอเมริกา ยังคงมีภารกิจร่วมกันในการแก้ไขปัญหา กัมพูชา เพื่อเอกราชและอธิปไตยของประชาชน

ชาวกัมพูชา และเพื่อเสถียรภาพและความมั่นคงของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนในปัจจุบันค่อนข้างราบรื่น นับตั้งแต่ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อจาก พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2531 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้เดินทางไปกระชับความสัมพันธ์กับจีนถึง 2 ครั้ง ใน พ.ศ. 2532 และในปี พ.ศ. 2533 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ได้เสด็จเยือน “เส้นทางแพรไหม” ของจีนในเดือนเมษายน ต่อมาเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2533 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้เสด็จเยือนมณฑลยูนนาน มณฑลกานซู และเขตปกครองตนเองซินเจียง ซึ่งเป็นการกระชับสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศทั้งสองให้ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น

แนวโน้มของความสัมพันธ์ไทย-จีนในอนาคตคงจะขยายตัวต่อไป โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ ได้เข้าไปลงทุนอยู่ถึง 20 โครงการ ในมณฑลต่าง ๆ ของจีน 11 มณฑล การค้าขายระหว่างประเทศไทยและจีนก็คงขยายตัวเพิ่มขึ้นการแลกเปลี่ยนทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิชาการก็คงจะพัฒนาต่อไป ซึ่งก็คงจะมีส่วนช่วยในการกระชับความสัมพันธ์ของประเทศทั้งสอง

ในด้านการเมือง แม้ว่าในปัจจุบันจะ

ปรากฏร่องรอยของความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน ในการแก้ไขปัญหาก็มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำที่ของคณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีที่ต้องการ ให้แก้ไขปัญหาก็มีหลายระดับ (Step by Step) แทนที่จะเป็นการแก้ไขปัญหามาแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Solution) ตลอดจนการ สนับสนุนให้มีการประชุมเขมร 2 ฝ่าย (แทนที่จะเป็น 4 ฝ่าย) ที่โตเกียว เมื่อเดือนมิถุนายน ที่ผ่านมานี้ หรือความพยายามในการกีดกัน เขมรแดงออกไปจากกระบวนการแก้ไขปัญหาก็มีอยู่ แต่ก็ยังเชื่อว่านายกรัฐมนตรี พลเอก

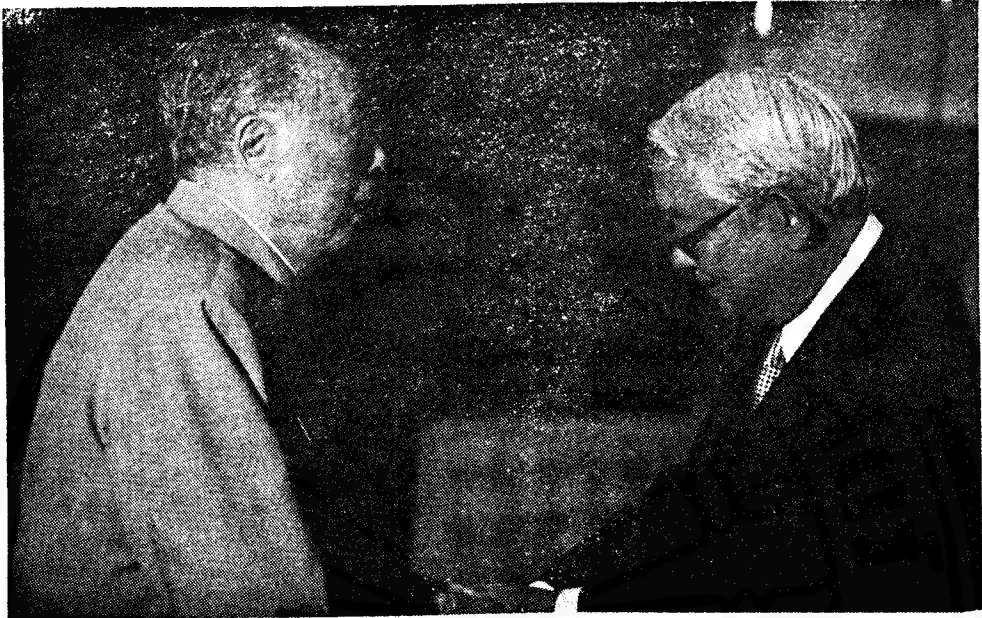
ชาติชาย ชุณหะวัณ คงจะมองการณ์ไกล และ รอบคอบเพียงพอที่จะพยายามจัดร่องรอยของ ความแตกต่างนี้เพื่อมิให้กระทบความสัมพันธ์ ไทย-จีน ที่ท่านมีส่วนสร้างขึ้น

ผลประโยชน์ที่ร่วมกันระหว่างไทยและจีน ไม่ว่าจะผ่านทางด้านการเมือง หรือเศรษฐกิจ ตลอดจนความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมอันยาวนานคงจะช่วยส่งเสริมให้สัมพันธ์ไมตรีระหว่าง ประเทศทั้งสองยั่งยืนสถาพร อันจะนำมาซึ่ง ความมั่งคั่งและความมั่นคงของประเทศไทยและ สันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

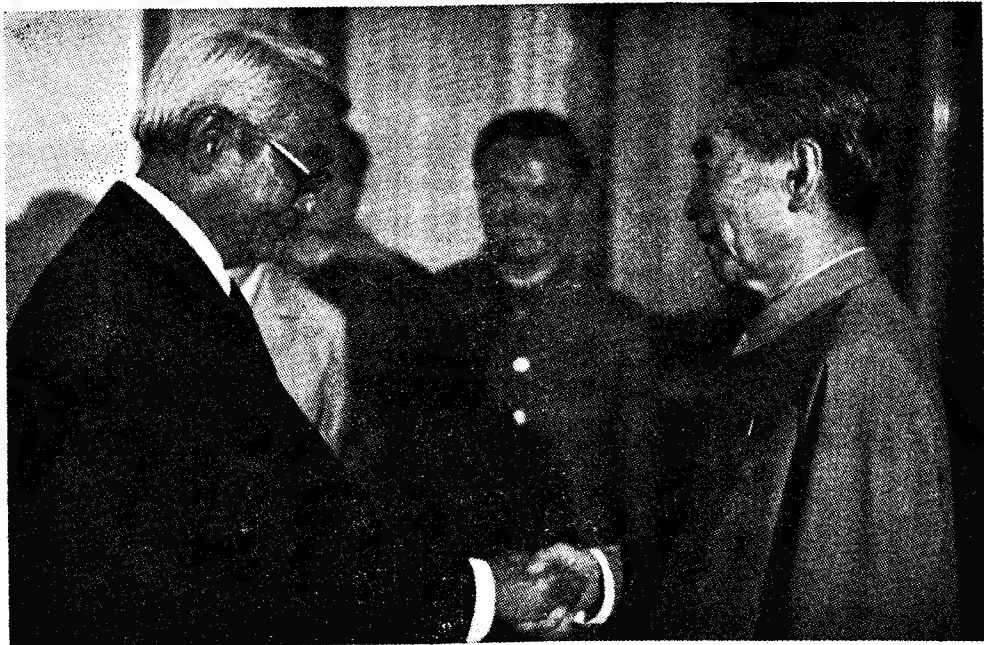

1989年3月15日，中國國務院總理李鵬（左二）和夫人朱琳（右一）在北京為 泰國總理差猜（左一）和夫人（左三）訪問中國舉行歡迎宴會。

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม ปี 1989 หลี่เผิงนายกรัฐมนตรีจีน (คนที่ ๒ จากซ้าย) และภรรยา (คนที่ ๑ จากขวา) ได้จัดงานเลี้ยงต้อนรับเพื่อให้เกียรติแก่นายกรัฐมนตรีไทยชาติชาย ชุณหะวัณ (คนที่ ๑ จากซ้าย) และคุณหญิง (คนที่ ๓ จากซ้าย) เยือนประเทศจีนที่ปักกิ่ง

毛澤東主席 1975 年 7 月 1 日會見了泰國總理蒙拉差翁·克立·巴莫和其他泰國貴賓。
 เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ปี 1975 ประธานเหมาเจ๋อตุง พบปะกับม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย
 และแขกผู้มีเกียรติไทยอื่น ๆ

周恩來總理 1975 年 6 月 30 日在北京醫院會見了泰國總理蒙拉差翁·克立·巴莫及其主要隨行人員。
 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ปี 1975 นายกรัฐมนตรีโจวเอนไหล พบปะกับม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย และผู้ติดตามสำคัญ ๆ
 ที่โรงพยาบาลปักกิ่ง